

הבנינו ואלמדה

אצרות דעת, נטפי חיוך ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגדול רבי שמעון שפיצער שליט"א

האם 'תפילה' ו'ביטחון' סותרים אחד לשני? המצוי בעת צרה, למה יתפלל להיחלץ מצרתו, והרי מאמינים אנו שהכול טוב הוא?

היו מסוגלים לקלוט את התורה, ואבותיהם ואמהותיהם שפכו עבורם דמעות כמים בבקשם מאת ה' שיחונן את בנם לפתוח את לבו להבין ולהשכיל את התורה הקדושה, עד שפתח הקב"ה את לב בנם ונעשו כבור סוד שאינו מאבד טיפה והאירו את כל העולם בתורתם. ומעתה מנין נוכל לדעת שרצונו ה' הוא שבנינו יעבדו אותו כל ימיהם מתוך יגיעת כפיים וקביעות עתים לתורה בלבד, ושמה רצונו דווקא שיעלו ויגדלו עד שיהיו מגדולי ישראל וכל בני דורם ילכו לאורם, ומה שכעת אינו נראה כן לפי תכונותיהם, אפשר שזה רק ניסיון בעבורנו ומפני שהקב"ה חפץ מאתנו שנתאמץ בתפילה ואז בכח התפילה יפתח את לבבם להבין ולהשכיל ללמוד וללמד...

וגדולי הדורות. וכן כתב האור החיים הקדוש (פרשת נח וי) שלפעמים רצון ה' שהאדם ידום ולא יתפלל, כי אם יתפלל תשתנה המציאות בעבור תפילתו, ולא טוב לו לאדם שינוי המציאות מכמות שהיא.

מאיך ידוע ומפורסם מאמר חז"ל (במסכת סו, א): מפני מה היו אבותינו עקורים? מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים! ונשאלת השאלה: מנין ידע אדם חשון בנים בזמננו (או כל מי ששרוי בצרה ומצוקה) אם הוא נמנה על אותם שצריכים לסתום את פיהם מבלי להתפלל כפי שהתנהג החתם סופר, או שהוא נמנה על אותם שצריכים להתפלל כי הקב"ה מתאוה לתפילתם? והלא מי שאינו יודע אם להתפלל או לא שרוי תמיד בבלבול המוחין, שהרי אם לא ינסה להשלים עם המצב, יקנן במוחו החשש ללא הרף שמא עליו להתפלל לשינוי המצב, ואם יעמוד להתפלל, יקנן במוחו החשש ללא הרף שמא עליו לידום ולקבל את המצב כמו שהוא.

נפסיק הפעם מהסדר הקבוע בלימוד הספר חובת הלבבות כדי להשיב לשאלה אחת שנשאלה במשך הזמן על-ידי אנשים שונים ובסגנונות שונים.

וכדי להגיע אל השאלות נקדים בלשונו של רבינו אברהם בן הרמב"ם בחיבורו המספיק לעובדי ה' (פ"ח' הבטחון): 'והמדרגה הרביעית [ממדרגות הבטחון] היא מעלת ההפקדה, ופרושה שיפקיד האדם את ענייניו או אחד מהם לידי ה' יתעלה ויערטל עצמו מכל צפיה ותשווקה עד שאחת היא לו אם ישיג דבר שהוא משתוקק אליו או אם ישיג ההיפך ממנו, ונמצא מסתפק [כלומר, די לו] במה שגוזר ועושה ה' יתעלה'. וכן הביא מדריגה זו זה רבינו בעל חובת הלבבות בפרק ז.

והיינו כי הבטוח בה' פירושו שהוא נותן בו אימון (נעטריון trustfully on - שהוא יודע טוב ממנו מה טוב עבורו ומה לא, ולכן אינו מצפה לכלום כי אם למה שהוא מביא עליו. וכעין זה הרחיב בעל 'בית הלוי' זצ"ל לבאר ענין הביטחון שהוא לבטל את כל הרצונות העצמיים ולצפות אך ורק לרצון ה': וביאר על פי זה לשון נעים זמירות ישראל (תהילים קלא, א) "אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו". נפשי הוא מלשון רצון, "דוממתי נפשי" היינו שביטלתי את כל הרצונות שלי "כגמול עלי אמו" כמו תינוק כשהוא נגמל מלינוק (מלשון ויגמל יצחק) שאין לו רצון אפילו לאכילה מפני שלא הורגל עד כה לאכול לבדו, רק אמו נותנת לו לתוך פיו. אף אני ביטלתי כל רצון, ורק אשר יעשה ה' הוא רצוני.

השאלות

תפילה לשום מה?

והשאלה הנשאלת מעתה: למה נצטוונו על התפילה? על מה אנו מתפללים? הלא אין אנו אמורים להשתוקק ולצפות לשום דבר מלבד למה שהקב"ה מביא עלינו ואין צריך שיהיה לנו שום רצונות עצמיים, ואם יש לנו רצונות עצמיים ואנו חפצים שישתנה משהו מכפי שהוא, הרי מוטל עלינו לכאורה להתחזק בבטחוננו ולא לנסות לשנותו. ואף אם נרצה לומר שמדרגה זו של בטחון מדרגה גדולה היא עד למאוד ועדיין לא הגענו עד אליה, מכל מקום השאלה במקומה עומדת - וכי אפשר שמי שהגיע למדרגה זו בטלה אצלו מצות התפילה!?

האם התפילה לזרע של קיימא רצויה או לא?

שאלה נוספת: ידוע על מרנא ה'חח סופר' זצוק"ל שאמר שלאחר נישואיו הראשונים לא התפלל לבנים מפני שידע שזוגתו אינה ראויה לבנים ושאל יתפלל לבנים יתקצרו ימיה, ורק כשנשא את זוגתו השנייה התפלל לבנים והקים דורות של חכמים מופלגים. פוסקים מפורסמים

עומד לו האדם (לא עלינו) ליד שארו החולה המוטל במיטת חליו כאבן שאין לו הופכין ואשר הרופאים כבר פכרו את זיהם לאות יאוש ומבקש לקרוע שערי שמים באמירת פיקי תהלים, אך הבלבול הורס בלבו כל חלקה טובה. מצד אחד הוא ידע שבכח התפילה לחולל ניסים, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות י, א) "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים", ומצד שני הוא אומר לעצמו: תראה איך החולה נראה! קבל את המצב ותאמין שאם כך עשה ה', הטוב הוא ביותר לחולה ולכל הסובבים אותו.

האם התפילה לבנים תלמידי חכמים רצויה או לא?

אמרנו מכבר כשעסקנו בענייני חינוך, שאין ילד בעולם שנוגד עם חסרונו, שהרי הקב"ה בורא את הכל באופן מושלם ובלי שום חסרון. ומה שנראה לנו לפעמים שיש לנו ילדים מלאים חסרונות גופניים ושכליים, זה רק מפני שאנו סבורים שהם נולדו בשביל תפקיד מסוים כפי שחשקה נפשנו, ובשביל תפקיד זה הם באמת אינם ראויים מתחת חסרונותיהם. אבל אם נבין בעומק הלב שלא נבראו בשביל תפקיד זה, אלא בשביל תפקיד אחר שאותו בחר ה' להם, נבין ממילא שאינם בעלי חסרון כלל וכלל אלא מושלמים הם כלפי תפקיד זה. וכשנתייחס לילדנו מתוך הכרה זו שיש להם את התפקיד המיוחד להם בעולם, לא נצטק עליהם ולא נלחם אתם, וממילא נוכל לבנות את נפשם ויגדלו לשם ולתפארת ויהיו דבוקים בבוראם בקיימם את תפקידם המיוחד להם בעולם, וישמחו האבות ביוצאי חלציהם ותשמחנה האמהות בפרי בטנם.

בתום השיעור ניגש אלי יהודי חשוב ושאלתו בפיו: הלא ידוע על רבים מחכמי ישראל שלפי תכונותיהם לא

התשובה

קבלה דיסורי - שתיקותא ומבני רחמי

נבוא כעת להשיב על השאלות לא לפני שנישא תפילה אל ה' שיהיה בעזרנו שנכוון אל האמת. הנה במסכת ברכות איתא (סב, א): קבלה דיסורי - שתיקותא ומבני רחמי. ופירושו על-פי רש"י: קבלה דיסורי - מסורת ומנהג שקבלנו מרבותינו בענין היסורים, שתיקותא ומבני רחמי - ישתוק ולא יבעט ביסורים הבאים עליו, ולאחר מכן יבקש רחמים שיסתלקו.

והנה הפירוש הפשוט כפי המבואר בספרים הוא, שעל האדם לחלק בין העבר לעתיד. לענין היסורים שכבר באו עליו עד כה, יש לו לשתוק ולקבלם באהבה ואפילו לשמוח ולהודות עליהם. ולענין העתיד יש לו להתפלל ולבקש מאת ה' שיהפוך את הטוב הנסתר לטוב הגלוי - הראני ה' חסדך. ואולם בדרך כלל אנשים נוהגים לחלק בין העבר לעתיד בסכינא חריפא, והיינו שרק אם ח"ו כבר שבק החולה חיים לכל חי, אזי הם נוטים לקבל את העבר ולברך מתוך אמונה בה' ברוך דיין האמת. אבל כשעדיין נמצאים בתוך המצב והרופאים (או המתנסים) עומדים ומנבאים שחורות, כאן יותר מתקשים להפריד בין העבר לעתיד.

הראני ה' חסדך

האמת שגם כשנמצאים עדיין בתוך המצב צריכים לקום ולומר: אני מאמין באמונה שלמה שכל הצער שעברתי עד כה היה הכי טוב בעבורי, כי הקב"ה יודע יותר טוב ממני מה טוב בעבורי והוא בודאי בוחר בשבילי את מה שהכי טוב בעבורי, ולכן אני מקבל את העבר ומשלים עמו בהשלמה גמורה ושש וששמח על כל הצער שעברתי. אך מעתה אני מבקש מאת ה' - הראני ה' חסדך, הפוך נא את הטוב הנסתר לטוב גלוי.

כל הפתרונות כתובים בתורה!

כל אחד יכול למצוא עצמו בהתרחשויות הדברים בתורה בפרשיות אלו!

התורה לכל גיל ובכל מצב

ומעתה נבין שכמו שהתורה מתפשטת לאורך ולרוחב, לימין ולשמאל, ונותנת דרכי עבודה שונות ל"ב שבטי י-ה, כמו כן היא מתפשטת למעלה ולמטה. ולכן היא מדברת גם לבחור בר מצוה, וגם למי שאינו בעל כשרון, וגם למי שנכשל, וגם למי שנפל במרה שחורה.

התורה אינה אומרת למי שנפל במרה שחורה - צא מכאן! תחזור לכאן כשאתה שמח! לא ולא, היא מחבקת אותו בחום ואומרת: אתה מרגיש מרירות בלבך? בוא ונלמד פרשת בעלפון ונראה אם אתה מוצא שם את עצמך. אם לא תמצא שם את עצמך - נלמד גם פרשת שלח, ואם גם שם לא תמצא את עצמך - נלמד גם פרשת קרח אשר בה כמה מיני מרירות, עד שתמצא את עצמך היכן שהוא בתורה ותקבל את פתרון השלם.

עצת היצר היא לשכנע את האדם בהעבירו את הסדרא שמורת להעבירה במהירות ולילק להתעמק בלימודים אחרים שאינם נוגעים לל-כך למעשה. אך חבל הוא! אתה הרי שופך את טענותיך בפני כלי! עדיף שתתעמק בפרשה ותמצא תשובות לכל טענותיך.

משם הגה"צ **הסבא מסלאבאדקא** זצ"ל אמרו שאין שום דבר שגבוה מדי בשביל התורה ואין שום דבר שגמוך מדי בשבילה. וכוונתו לאותה שאמרנו שהתורה כוללת בתוכה את כל הפתרונות, אפילו לדרבים הממוכים ביותר.

ומהגה"ק **רבי צדוק הכהן מלובלין** זיע"א כתוב, שמסיבה זו מן חז"ל (ספרות מדי, א) כמה וכמה עבירות משונות שעלן עבר עליהן, הגם שאינם מפורשים בפסוקים בספר יהושע, כי שם מפורש רק מה שמעל בלקיחתו מן השלל, מפני שלמדו שם מלשון הפסוק "חטא ישראל וגם עברו את ברית", שישאל אע"פ שחטא ישראל הוא, ועל כן רצו להודיע שגם אם יעבור האיש שישאל זאת וכתא עדיין יישאר בכלל ישראל.

וכמו שהראוי לנאם ישראל כל הוא לגבי התורה, כל סוג של מחשבה או קושי המתעורר אצל כל אדם שהוא ואפילו בחור שלנו, יש בשבילו הפתרון המיוחד שלו בתורה.

הנלמד מהפרשיות

פרשת תינוק הבורח מבית הספר

קעת נציג בע"ה רשימה קצרה של שאלות השקפתיות המופיעות בפרשיות אלו:

בפרשת בעלפון מופיעים הפסוקים ויהי בנסוע הארון וגו' עם נתיני הפכות לפניהם ולאחריהם. וכתב שם רש"י: "עשה לו סמינית מלפניו ומלאחוריו, לומר שאין זה מקומו, למה נכתב כאן? כדי להפסיק בין פורענות לפורענות וכו', כדאיאת בכל כתבי הקדש (שבת סו, א). ושם בגמרא איתא שהפורענות הראשונה היתה מה שנאמר בפסוק (במדבר י, לו) ויסעו מהר ה', והביאו המפרשים מן המדרש, שכוונת הדבר שברחו מהר סיני כתינוק הבורח מבית הספר.

הא לנו שתינוק הבורח מבית הספר הוא לא רק כשהתלמיד מבטי בשעונו מפני שהתייעף מלשמוע את דברי רבו והוא כבר רוצה לסיים וללכת לעניניו, אלא גם כאשר התלמיד מטה את אזנו לשמוע את דברי רבו עד תומם, אך בתומם הוא ממחר ללכת לדרכו, שהרי כך היו בני ישראל צמודים להר סיני כל זמן היותם באותה מדרגה גבוהה של מתן תורה, ורק לאחר שירדו ממדרגתם ושבו לאהליהם, מיהרו לנסוע משם.

הנה יש לך אדם שמתפלל ככוונה פסוקי דזמרה וברכות קריאת שמע וקריאת שמע ושמו"ע, אך לאחר מכן הוא יורד ממדרגתו, וכיון שנזכר שעליו למהר לעסקיו, הוא פושט את טליתו ואת תפיליו באמצע אשרי ובה לציון, ותיכף רץ החוצה לענייניו כששיר של יום ושאר קטעי התפילה הוא אומר כתפילת הדרך. ועתה נפשו בשאלתו אם נוהג הוא כראוי אם

חומש עם רש"י. ואין הכוונה שיעלה ח"ו בדעתו של אדם שאין עומק יותר גדול בפרשיות התורה. לא ולא! בוודאי צריך להאמין שיש בהן עמקים גדולים מאוד הנשגבים מבינתנו, אך מכל מקום יש בהן גם הפירוש הפשוט, כי אין התורה משמיטה שום מצב מלידת לו פתרון.

וכשהאדם מוצא את פתרונותיו בתורה, הוא נעשה בשמחה גדולה, כי אין שמחה כהתרת הספיקות. וזה מה שהשיב **החידושי הר"ם** לרה"ק מראדזימין זיע"א: פרשיות אלו נעשו לתורה, כי הן הן המורות דרך לאדם כיצד להתנהג בכל מצב - קשה ככל שיהיה. בלא פרשיות אלו, לא היו האנשים הפשוטים מוצאים את ידיהם ואת רגליהם בעולם הזה. העובדים הגדולים היו מתלהבים אמנם בפסוקי התורה דפרשת ואתחנן ופרשת עקב, אך השאר לא היו מוצאים שום דרך להתחבר לתורה. אבל עכשיו שפרשיות אלו מצויות בידינו, יכולים אף הפשוטים למצוא בתורה את מחשבותיהם הכמוסות ביותר, ומתוך כך לבוא גם לפרשיות ואתחנן ועקב.

כואב לו לאדם מדוע לא תלמד היטב את הפסוקים ותתבונן בהן מבחוץ בעוד המקורבים מנהלים את כל ענייני הקהילה ביד רמה? הנה הם היו בזמן הנכון במקום הנכון ולקחו לעצמם את כל הקופה, ואני צריך להיות עכשיו זה שמתנדנד כעלה גידף...

אומרת לו התורה: אם אתה באמת מרגיש כך, יש בי את הפתרון הנכון בשבילך. בוא תחילה ותראה שכבר היו דברים מעולם, ומעתה את תלמד היטב את הפסוקים ותתבונן בהן, תמצא את הפתרון הנכון למבוכתך.

התורה כוללת

נציג משל נוסף להסברת הדבר: הנה ידוע בעיני דרכי החסידות השונות, ששורש כולן בקדושה ולכל אחת מהן חלון מיוחד ברקיע, ואולם לא כל דרך מתאימה לכולם, כי יש אנשים שמתחנן תכונת נפשם אינם יכולים לסבול דרך מסוימת וזקוקים לדרך אחרת. ומעתה אם יראה האדם שדרך החסידות שבה נתגדל אינה מתאימה לתכונת נפשו, מה היה מוטל עליו לעשות מצד הדין? היה צריך בוודאי לקום ולחפש לעצמו דרך אחרת שמקורה בקדושה! אך מה נעשה שבעוד האדם נמצא בתוך המקום שבו גדל, קשה לו מאוד להבין דבר זה, ולכן הוא נותר על מקומו ומתחיל לבעוט ולהתקפר ולשים ללעג ולקלס את המקום שבו גדל וטופח. אכן כדי שיזכה האדם להבין שעליו לחפש מקום אחר, יש לו לצאת מהמשבצת שלו ולשאול: מי סלל במקום פלוני דרך לעבוד על עשה טוב דווקא ולבוא על ידו לסור מרע? ומי סלל במקום פלוני דרך לעבוד על סור מרע דווקא כי אלמלא כן העשה טוב לא יהיה כראוי? או מי סלל במקום פלוני דרך להדגיש את התפילה דווקא ומזה לבוא אל התורה? ומי סלל במקום פלוני דרך לעבוד על לימוד התורה בקדושה ובטהרה דווקא ולבוא מזה אל התפילה? הלא כולם שורשים ב"ב שבטי י-ה, והרי בטרם באו בני ישראל למדבר סיני כבר היו מחולקים ל"ב שבטים כנגד י"ב החדשים, וכמו ש"ה החדשים מחולקים לדרכי עבודת שונות, אף השבטים מחולקים היו לדרכי עבודות שונות (שני האדריים הם כנגד אפרים ומנשה ששורשים אחד בשבט יוסף), ובאופן זה דווקא קיבלו את התורה, משום שהתורה כוללת בתוכה כמה וכמה דרכי עבודה, כאשר השבטים העומדים מימין המשכן עובדים באופן של "אורך ימים בימינה", והעומדים משמאל עובדים באופן של "שמאלה עושה וכבוד", ושבת דן באופן של "מאסף לכל המחנות".

וכשיבין דבר זה יפסיק לזלזל על דרך מסוימת כפי שהיה נוהג לזלזל בה למשל שהם מצומצמים, כי ביין שדרך הצמצום מקורה בקדושה, ואם הוא רואה שאינה מתאימה לתכונת נפשו, סימן הוא שעליו לבחור בדרך אחרת, אבל אין כאן מקום לצחוק וגיחון...

חסידים מספרים שפעם פגש **החידושי הר"ם** זיע"א את ידיד נפשו הרה"ק **רבי יעקב אריה מראדזימין** זיע"א איש קדוש ובעל מופת בתקופה זו של חדשי הקיץ, וראה כי מאור פניו איננו אהו. שאל אותו לפשר הדבר. אמר לו הרה"ק מראדזימין שהוא עצב בלבו בגלל שבתקופה זו קוראים על אודות החטאים שחטאו בני ישראל במדבר. אמר לו **החידושי הר"ם** בהאי לישנא: "ענק'ל, יענק'ל, מהעבירות שלהם נעשית תורה, ומהמצוות שלנו טרם ראיתי שיעשה מהן תורה!"

הנה תחילה לכל אנו לומדים ממעשה זה, שאין לנו שום השגה באותו דור דעה, דור המדבר; אין לנו השגה בקרח, והרי כבר היו מן הצדיקים שהתבטאו בלשונם "הסבא קדישא קרח" והיו שאמרו ששמו רמז בפסוק "צדיק כחמר פרח" שסופי תיבותיו קר"ח. ואע"פ שהפסוק מספר על חטאיהם, היו חטאיהם בעינינו של דקה מן הדקה, אשר אנו אין לנו השגה בהם.

תורה היא וללמוד אני צריך

ועוד אנו לומדים ממעשה זה, משיחותיהם של צדיקים, כיצד עלינו להסתכל על פרשיות אלו. כי הנה אפשר להסתכל על פרשיות אלו ולראות אף בני ישראל נכשלו שוב ושוב בחוסר בטחון, ואין באו שוב ושוב בתלונות על ה' ועל נביאו, בעוד הקב"ה גילה להם את אהבתו פעם אחר פעם, ובפרט בעת מתן תורה, וכפי שרואים בפסוקי שיר השירים את האהבה הגדולה שהקב"ה הראה לעמו במעמד הר סיני.

צא וראה מה שכתב רש"י על הפסוק בפרשת קרח "וישמע משה ויפול על פניו": "ויפול על פניו מפני המחלוקת, שכבר זה בידם סרחון רביעי, חטאו בעגל (שמות לב, א) ויחל משה, במתאוונים (במדבר יא, יב) ויתפלל משה, במרגלים (שם די, יג) ויאמר משה אל ה' ושמוע מצרים, במחלוקתו של קרח נתרשלו דיו. ומשל לבן מלך שסרח על אביו ופייס עליו אוהבו פעם ושתים וכססר רביעית נתרשלו ידי האוהב ההוא. אמר - עד מתי אטריח על המלך, שמה לא יקבל עוד ממני".

אולם, הסתכלות זו תגרום בהחלט לחוסר נעימות אצל האדם, כי אין זה נעים כלל לדבר בגנותם של ישראל הגם שהוא אמת...

גילה בזה **החידושי הר"ם**, שבכל אופן, על-ידי חטאם של אותו דור דעה, נעשתה התורה ויצאנו מרוויחים. כי מעתה נוכל ללמוד מפרשיות אלו דווקא את דרכי ההשקפה האמיתית אשר פתורה בשבילנו כמה וכמה שאלות שאנו נבוכים בהן. הרי מצוי מאוד שגם אם יהיה לו לאדם רב מורה דרך שאתו יתייעץ על דבר קטן כגדול, תהינה לו שאלות מסוימות שאותן יתייש להציג בפניו לרוב קטנות וסכלות, ובשל כך יתהלך נבוך בהן. למדנו עכשיו שהתורה אינה כך; ממנה יוכל האדם לקבל תשובות ופתרונות לכל השאלות והקשיים שאלו יצאו מן הלכת, גם אלה שהיה מתבייש להציג בפני בשר ודם יהיה משייהה.

הכול כתוב כבר בתורה

התורה יש לה חלקים רבים, יש לה את החלקים הבעורים כנחלי אש, כגון פרשת יתרו המלמדת על האבת ה' ויראת ה' ועל חיבתו של הקב"ה לבני ישראל, ויש לה את החלקים המורים דרך לתועים, דוגמת הפרשיות שבתקופה זו. וסיבת הדבר כי באורייתא ברא הקב"ה עלמא, ולכן יש בה בהכרח את הפתרונות לכל המקרים והמצבים שיכולים להתעורר בעולם. אם יסתכל האדם היטב בפרשיות אלו, ימצא בהן את עצמו ויגלה בהן את המחשבות הכמוסות ביותר אשר אינו מעז להוציאן אפילו מפיו כדי לשאול כדת מה לעשות בהן. האחד ימצא את עצמו עם המתאוונים, השני ימצא את עצמו עם המעפילים, השלישי ימצא את עצמו בהרהורים על הצדיק - למה הוא ממנה דווקא אותו, והרי ישנם ראויים ממנו? אה, זה פרוטקציה! איזו שחיתות! וכל זה על ידי לימוד

וכשהאדם מתפלל הוא יכול להפוך את הטוב הנסתר לטוב נגלה על-ידי שהוא בונה לעצמו עולם חדש, וכמו שהביא בספר הקדוש "תולדות יעקב יוסף" (פרשת נח) בשם מנחם (הבעש"ט הקדוש) בשם רבו [אחיה השילוני], שבכוח התפילה ממתיקים הדין בשורשו והטוב הנסתר נהפך לטוב נגלה. ואין שום חסרון בתפילה, כי אדרבה, כך רצה ה' שעל-ידי התפילה יבוא טוב נגלה לעולם, וכמו שצוה על אדם הראשון שיתפלל ורק אז ירדו גשמים ויצמיחו פירות מן הארץ. אך כפי האמור אין לכל זה קשר אל העבר, והאדם הבוטח יש לו להיות שש ושמוח על כל הקשיים והצער שהיו מנת חלקו עד כה.

שתיקותא כהנה למבני רחמי

ואולם כאן למדנו מפי ספרים וסופרים וכך ראינו בעינינו אצל ותיקי החסידים, שהרבה יותר יש לו לאדם להשקיע ב"שתיקותא" מאשר ב"מבני רחמי", וסיבת הדבר, כי סוף כל סוף האדם הוא בשר ודם והקשיים העוברים עליו מעיקים על לבו ומוחו, ולכן אם לא ישקיע הרבה מאוד להאמין בה' שכל מה שהביא עליו עד כה היה הכי טוב בעבורו, מלבד מה שלא יוכל לקבל את עברו באהבה גמורה. עוד זאת לא תהיה תפילתו שיתפלל לאחר מכן ממקום אמיני של ביטול והכנעה, מפני שעדיין תהייה לו טיגול בלבו על מה עשה לו ה' ככה, וכיון שכן לא יוכל להתקשר אל בוראו על-ידי התפילה שהרי טיגול אלו מחיצות של ברזל הן בלבו של אדם בינו לבין בוראו.

השתיקותא היא ההכנה לתפילה, וכדרך שהיה ידוע אצל החסידים הראשונים שההכנה של המצוה גדולה מן המצוה כי על-ידי ההכנה נעשית המצוה כדבעי (ולמשל אצל השרף מקאצק זיע"א ואצל עוד הצדיקים היו יכולים להתכונן לתפילה במשך שמונה שעות ולהתפלל לאחר מכן במחצית השעה), אף כאן היו החסידים משקיעים הרבה בשתיקותא כדי להכין את לבם, ואז היתה התפילה יוצאת אצלם מלב טהור וזך ומתוך ביטול והכנעה אמיתית.

ששים ושמיים לעשות רצון קונם

אכן כך היו נוהגים ותיקי החסידים, ולא היה זה סתירה לתפילתם, ובודאי היו שופכים לבם כמים נוכח פני ה', אבל סדר העבודה שלהם היה באופן האמור. אמר החסיד לעצמו: היות שאיני יודע מה טוב עבורי, ואפשר שמה שה' עושה כעת הוא מה שטוב עבורי. על כך אעסוק תחילה בשתיקותא כפי אשר לימדוני חז"ל, ורק לאחר שארגיש בלבי שאין לי שום תרעומת, אלא אדרבה, אני שש ושמוח על רצון ה', אז אתפלל אליו שיהפוך את הטוב הנסתר לטוב נגלה.

לא נהגו כן מחמת הסגולה שבדבר. לא עשו כן מפני שידעו שהעושה כן מסלקים ממנו הסיורים. הס מלהזכיר! הם נהגו כן רק מפני שביטלו את עצמם לרצון בוראם ומאחר שלא ידעו מה טוב עבורם, גמרו וקיבלו את יסוריהם באהבה גמורה!

[בגליון זה הבאנו אף מעיר בתשובת ענין זה, וא"ה בגליון הבא נרחיב עוד בענין יסודי זה].

(מתוך סדרת השיעורים על "שער הביטחון" שבספר "חובות הלבבות", שיעור כ"ד. לשמיעת השיעור המלא, חיינו לקו השיעורים (בא"), לחצו בניסוחם למסכת 2 (-) שיעור חובות הלבבות) ובחור שיעור 24. שמיים וביטחון)

צרו עובדות וסיפורים אשר יחזקו אותנו בענין זה, מתפרסמים בגליון זה במדור 'הבנה למעשה'.

התבוננות

היה הרה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל אומר: כסבורים אתם שיש לי לב אבן ואין אני מרגיש? אף אני מרגיש ואף אני קשה לי בתחילה לחזק את עצמי. אבל יודע אני על מה עלי לעבוד ואני עובד ומשקיע הרבה עד שאני זוכה להאמין שכל יסוריי אך ורק לטובתי הם!

נועדה כדי לסמן לי שאני צריך לפעול לאורה, או שנועדה כדי שאסיט אותה הצדה ואלך לשאול בעצת החכם? דוגמא לדבר: יש לך מי שהוצע לו שידוך על טס של זהב מבלי שהכניס קודם לכן את אצבעו הקטנה למים קרים. הוא בודק את השידוך ומגלה שיש שם הרבה כסף, אך בשביל כך יצטרך לוותר על דברים אחרים חשובים. השאלה מתעוררת מיד: האם להסכים לשידוך זה, שהרי כסף הוא דבר נפלא, כי כך יוכל לשבת שנים הרבה על המנוחה ועל הנחה ולעסוק בתורה באין דאגות של פרנסה, והרי באמת נראה שזהו רצון שמים שיסכים לשידוך שהרי שיגרו אותו אליו מבלי שיצטרך לנקות את אצבעו. ומצד שני אפשר שלא כך הוא, אלא אדרבא, לכן שיגרו לו מן השמים שידוך מפתה זה, כדי להעמידו בנסיון ולראות הישכיל לדחותו על הסף כדי שלא לוותר על הדברים החשובים באמת.

וכן כתוב בספר הקדוש "תפארת שלמה" (פרשת) שזו הייתה טעותו של קרח במה שחשב שלכן הראו לו מן השמים שעתיד שמואל הנביא לצאת ממנו כדי שיעמוד על שלו, לבקש שררה לעצמו, אבל באמת הראוהו לו כדי שיאמר: "אעפ"כ אני נכנע למשה רבינו ואינו מבקש שררה לעצמי". הרי תראה כן גם אצל חזקיהו המלך, שהגם שהראוהו כי עתיד להיוולד לו בנים רשעים (מנשה ורבשקה), אסור היה לו לפרוש מאשתו, אלא אדרבא, צריך היה למרות ידיעה זו לעשות את המוטל עליו מתוך הכרה שאין לו להתערב בחשבונות שמים - בהדי כבשי דרחמנא למה לך.

פרשת ההתרחקות מן המחלוקת

הכל הכל מוזכר בתורה, ובמפרשים וספרי החסידות אשר כולם ניתנו למשה מסיני... הנה אנו מוצאים למשל שתי הלכות חדשות שהגמרא במסכת טהרהין לומדת מפרשת קרח: האחת, שאסור לעשות מחלוקת, בלי שום קשר לאיסור להרהר אחר המנהיג, שהרי כך נאמר "לא יהיה קרח ועדתו". והשניה - משה רבינו הולך לרוב עם דתו ואבירם כדי להשלים עמהם, כמו שנאמר "ויקם משה וילך אל דתו ואבירם וילכו אחריו זקני ישראל". שומו שמים! הגבאים מעולם לא היו נותנים רשות לרבים לעשות כדבר הזה, והלא זה בזיון לכתר החסידות! ומה עם כבוד התורה?! יש לך מושג מה יכול לצאת מצעד מבזה שכזה?! אבל משה רבינו אינו מקשיב לכל הקולות הללו, והולך כי אסור להחזיק במחלוקת.

הא לנו שמלבד הציווי הראשון שלא לעשות מחלוקת, אנו מצויים גם שלא להחזיק במחלוקת, ובשל כך אם מצאנו את עצמנו שלא באשמתנו, ואע"פ שהדבר בטוח שהצדק אתנו ולא עם הצד השני, והתורה אפילו מעידה על כך כמו שהעידה על משה רבינו, עם כל זה עלינו לעשות ככל אשר לאל ידיו על מנת להשלים (ותחלקו בזה הראשונים, אם הן מצוות מן התורה ממש או שהם רק אסמכתא).

הא לנו שכל שאלה וקושי שמתעורר אצל האדם, אם יתבונן ימצא אותו בתורה, ואם יתבונן עוד יותר ימצא גם את פתרונם.

מעלת שניית המידת על-ידי התורה

והנה כתוספת לכך יש להביא דיבור נפלא שיבא מפי קדוש הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א על מה שכתוב ב'צעטיל קטן' של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"א שהאדם נבא כדי לשבר טבעו ומדותיו, וכה דיבר בקדשו: מי שמשבר את טבעו על-ידי התורה, נשאר כוח נצחוני לצנח ומידתו הרעה נעקרת מבלי שתחזור שוב.

פירושו של דבר, שאם האדם סובל למשל ממידת העצלות, אם יעבוד עליה לבד, וכגון שיתרגל לעשות ענייניו בזריזות כנגד טבעו, אם כי יראה נצחון מסוים בשעת מעשה, יתכן מאוד שביום מן הימים יפול שוב למידת העצלות כי מידת העצלות שלו לא נעקרה עדיין משורשה. אבל אם ימצא העצה בתורה איך לעקור את מידת העצלות מתוכו ולקנות מידה של זריזות, היות שהתורה נקראת נצח (לשון הרה"ק מבעלזא) והיא נצחית, ישאר בו הרושם וקדושה כנגד מידתו הראשונה לצנח ולא יפול שוב.

אמור מעתה: כאשר נבוא לחפש את עצמנו בתוך פרשיות אלו לראות היכן אנו לקויים במידותינו (למרות הקושי שבדבר, כי בלתי נעים לראות את עצמנו בעיני המרגלים או בעיני קרח ועדתו), ונחפש באשר למדנו איך לשנות את מידתנו ואת עקמימות מחשבותינו, בוודאי ישתנו מידותינו לטובה ויהיה לשינויים אלו קיום נצחי, ואז ממילא יתהפך לימודינו ללימוד לשמה וייטב לנו בזה ובבא.

לאו, ואם יוכל לתקן ובאיזה אופן, ואם יוכל לתקנו ובאיזה אופן. ואכן השי"ת מגלה לנו בתורתו שאינו נוהג כראוי, ושאים יתעמק בתורה, ידלה ממנה גם את דרכי הפתרון.

פרשת המן והש"ל

וכעת לפרשת הש"ל: הנה יש לך אדם שיש לו כדי פרנסתו בצמצום, אך נפשו חשקה להתנהג כמנהג בעלי בתים חשובים. הנה אחיו עסק במלאכה ועשה חיל ונעשה בעל בית חשוב, וגם גיסו נעשו בעלי בתים חשובים, וכעת אף הוא רוצה להיות כמותם. לא היה רע לו הייתי מקבל מעט מן הש"ל - הוא מהרהר לעצמו. וכשואמרים לו שהוא מקבל את מזונו מן השמים כפי שבני ישראל קבלו את המן מן השמים, הוא משיב: אמנם כן, איני מתלונן ח"ו, אבל בכל זאת... ולפעמים הקב"ה יספק לו את רצונו מפני שהתפלל אליו בחזקה, אבל אז זה יבוא לו לרעתו, כפי שהש"ל היה להם לרעתם, עד אשר יצא מאפם.

הלא סוגיא היא שזקוקה ליבון, האם עלי להאמין או לא? האם מותר לי לשפר את מצבי או לא? האם עלי להתפלל או לא? בשביל זה צריך ללמוד היטב הפרשה עם פירוש הרמב"ן ושאר המפרשים, שהרי בשביל זה היה אותו דור ידע צריך לעבור פרשה זו, כדי שאתה תוכל כעת ללמוד אותה ולמצוא תשובות לשאלותיך.

פרשת הנסיעה והעמידה

עוד יש לנו הפרשה המדברת על נסיעותיהם של ישראל במדבר - "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו", וכפי שראוים בפירושה הרמב"ן והאור החיים הקדוש, שלפעמים ירצה האדם להמשיך ללכת ומן השמים יגזרו עליו להשאר על עמדתו כנגד רצונו, ולפעמים ירצה האדם לשבת במנוחה ויגזרו עליו להמשיך בהליכתו.

והלא כשנביט ברש"י, נראה שבמדבר קדש שהו י"ט שנה. יש לכם מושג מה זה י"ט שנה? י"ט שנה תיממות הם ישבו במקום אחד מבלי שידעו מתי יקומו וימשיכו בדרכם... וכסוסי סוף העתיקו את רגליהם והגיעו למקום חדש, אך הקימו את אהליהם ופתחו את חבילתיהם, והנה הגיעה הודעה חדשה שצריכים לארוז אותם מחדש כי הנה הם ממשכימים מכאן למקום חדש... וכל זה היה כדי להרגיל את בני ישראל להאמין בהשי"ת בעניינם עצמות.

לאחר מכן אנו באים אל פרשת מרים ואהרן שדיברו במשה על פרישותו מאשתו, והעיר להם הקב"ה על כך בנמוק שהוא גדול מהם בנבואה. ועם כל זה יש כאן מקום שאלה האם מותר לו לצאת באמת להתהלך כל-כך בפרשיות. וכל זה נכתב בתורה כדי שנוכל ללמוד מהם, ואולם בני אדם אינם קולטים זאת, ולכן הם יכולים לדבר לשון הרע וריכילות, ותוך כדי דיבור להיכנס לבית המדרש ולהעביר הסדרא שמו"ת מבלי שיבינו שהפרשיות מחייבות אותן.

פרשת המרגלים

ומהם אנו באים לפרשת שלח ולומדים על המרגלים שראו מאורעות מסוימות ופירשו אותן באופן שלילי, בעוד המאורעות הללו נעשו דווקא לטובתם, וכמו שהביא רש"י שרבים מבני הארץ מתו אז כדי שהאחרים יהיו עסוקים בקבורתם ולא שימו לבם אל המרגלים, אך המרגלים לא חשבו על כך ובאו וסיפרו לבני ישראל כי ארץ אוכלת יושביה היא ואין מה לחפש בה.

ומזה ילמד האיש הפרטי שמה שהוא מתלונן על המאורעות הבאות עליו, הוא מפני שהוא בוחר להסתכל עליהן באור שלילי (negative), אבל אם יסתכל עליהן באור חיובי (positive) ויתבונן מעט, יגלה שכולן נעשו בשבילו ולטובתו.

השאלה איך להתייחס לגילויים

ולאחר מכן באים לפרשת קרח אשר בה הרבה יסודות שכל אחד יכול לבנות עליהם השקפתו: איך יודעים אם המנהיג נבחר מן השמים או לא? מהו הסימן לכך? מדוע עלינו להאמין שהלה באמת צריך להיות המנהיג? מה היתה טעותו של קרח, והרי טענה גדולה טען - מדוע דווקא אהרן? בגלל שאבי אמר לי שהוא המנהיג, אני מחויב להאמין בכך?!

כל שאלה קובעת שיעור לעצמה, אך כולן תשובתינה מצויות בתורה - רק צריך לחפש אחריהן. הנה רש"י אומר על קרח שעינו הטעות מפני שראה את שמואל הנביא יוצא ממנו. אכן זוהי השאלה שהאדם צריך תמיד לשאול את עצמו: המחשבה שעלתה בלבי, בשביל מה נועדה, האם היא

קבלת ייסורים באהבה! סיפורי קודש ועובדין טבין

[בהמשך למה שהבאנו במאמר הראשון משיעורי חובות הלבבות (עמוד א), להלן נביא כמה סיפורים ועובדות שייטיבו להראות לנו את הדרך נלך בה באור יקרות]

מעשה

עובדא נפלאה על כך מסופר על הרה"ק רבי יוסף מאיר ממאחניזקא זיע"א נכדו של הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זיע"א. בהיותו בן שש היה זקנו נוהג להעמיד אותו כפעם בפעם על כור המבחן. פעם שאל אותו זקנו: "מה למדת היום?" השיב לו: "היום לא למדתי". "מדוע לא למדת?" שאל אותו זקנו. השיב לו: "הן היום היה היריד של השוורים והיות ששמעתי שאליהו הנביא מסתובב שם ביריד, החלטתי ללכת לשם כדי לראותו". שאל אותו זקנו: "נו, הראית אותו?" אמר לו: "לא, לא ראיתו, אך אספר לזקני מה ראיתי".

פתח וסיפר: "ראיתי כי הסוחרים המביאים את השוורים ליריד קושרים אותם אל הגדר כדי שלא יברחו. והנה ראיתי כמה מן השוורים שניסו להתיר את עצמם בכל כוחם, ולא זו בלבד שלא הצליחו אלא שהקשר עוד הלך והתהדק סביבם וסבלו מחמת כן יסורים. מאידך ראיתי כמה מן השוורים שלמרות שלא היה נעים להם להיות קשורים אל הגדר, עמדו על עמדם מבלי לנסות להתיר את עצמם ואט אט הקשר התרופף עד שהצליחו להתהלך אנה ואנה.

הבנה למעשה

הבנתי מזה - הוסיף הילד הקטן לזקנו - שאם נגזר על האדם לקבל יסורים והוא מקבלם באהבה, יקלו מעליו היסורים ואט אט יתורפפו לגמרי ויסתלקו ממנו. אבל אם אינו מקבלם באהבה אלא מנסה בכל כוחו להתיר עצמו מהם, לא זו בלבד שאינו מצליח אלא עוד זאת מביא על עצמו יסורים קשים מאלה. כשמוע זאת זקנו, פשטה נהרה על פניו ואמר לו: אמנם אתה לא ראית את אליהו הנביא, אבל אליהו הנביא ראה אותך. ונתכוון למה שכתוב ב'מאור עינים' (פרשת ויצא) שהתנוצצות רעיון אמיתי בתורה היא מבחינת אליהו הנביא זכור לטוב.

מעשה

הרה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל (עובד ה' נפלא משב"ק הרה"ק רבי שלמה מזוהרעל זיע"א וחינך בחורים ואברכים רבים בדרכי החסידות), אשר הוא עצמו היה בעל יסורים גדולים, היה נוהג לספר מה ששמע מפי הגה"צ רבי נחום יאסער זצ"ל (הגה"צ רבי מנחם נחום רוקח) ליבערזאן זצ"ל - מנכדי הרה"ק רבי אלעזר רוקח אבד"ק אמסטרדם ורבי ליבער הגדול מבארדיטשוב תלמיד הבעש"ט תק"ז זיע"א - היה ת"ח ועובד ה' גדול מחסידי שארטקוב היה אבד"ק זינקוב והעיר קלישאווין עד מלחמת העולם הראשונה שנחרבה הקהילה ושימש כמור"ב בהעיר יאסי שברומניה, ושם הסתופף בצל הרה"ק משיטפאנעשט ולאחר פטירתו בצל רבי יעקב יוסף מסקווירא זיע"א עד עלותו לירושלים ע"ה"ק תוב"א) היתה לו לר' נחום בת יחידה, בת נאה וחסודה, כלילת המעלות, וממנה כל הנחת שלו. והיה בהגיעה לפרקה, כשהתחילו לדבר לה נכבדות, תקף אותה לפתע מחלה קשה. גופה לא יכל לנצח את מחלתה ובריאותה היתה הולכת ומדרדרת עד שקבעו לה הרופאים שעות ספורות של חיים בלבד.

היה זה ביום השישי. ר' נחום לא איבד את עשתונותיו. אמר ר' נחום לעצמו: הן אפשר שאהיה עסוק בשעות שלאחר הצהריים בסידור הלויה וצרכי הקבורה, והשבת... השבת מה תהא עליה? הלך ר' נחום לטבול במקוה וסידר את הבית לכבוד שבת. אחרי כל ההכנות התיישב ללמוד את ההלכות הנוגעות לעת זכאת ויצא בדרכו אל בית החולים לראות מה שלום בתו החולה.

באמצע הדרך נזכר ששכח ליטול עמו סכין בשביל הקריעה. חזר על עקבותיו ונטל עמו סכין. כך פסע בצעדים מדודים כאשר בכל רגע הוא שואל מה כעת ה' רוצה ממני וממהרהר במה שאמרו חז"ל ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך

ובכל מאודך, בכל מידה שהוא מודד לך. וחשב לעצמו בלכתו: איזו מחשבה היית מחשב אילו הייתי מכניס כעת את בתי תחת חופתה? במחשבה זו אלך לי אל בית החולים, שהרי יודע אני שכך רצון הבורא! וכך צעד לו האב עם הסכין בידו ולבו מלא וגדוש בשמחה משל היה מכניס את בתו תחת חופתה. וככל שהלך והתקרב לבית החולים הלכה שמחתו וגדלה, והיה קופץ ומדלג ופניו מאירות מתוך קבלת עול מלכות שמים בשמחה.

ויהי בעמדו בשערי בית החולים עלה בדעתו שאין זה מן הראוי שייכנס לבית החולים בגילויי שמחה כאלו, והלא זה עלול לצער את זוגתו הכואבת את כאב אבדן בתה יחידה. מיד התאמץ בלבו והעמיד פנים נפולות כמצטער. כיון שנכנס אל שערי בית החולים, אמר לו ד"ר וואלאך ז"ל שהרופאים בדקו את בתו ומצאו שהזיהום בדמה נעצר ושכוחותיו של הגוף להתגבר על המחלה. לא עבר זמן רב והבת יצאה מכלל סכנה. היא הבריאה כליל והקימה משפחה בירושלים עם פארוט ופארי פארוט לתפארת כרם בית ישראל...

הבנה למעשה

הבה ונתבונן! איה היה חסיד זה בדרכו לבית החולים? מדוע לא אמר את כל התהלים? למה לא הבטיח צדקה לקופת העיר? מדוע הוא התיימש כל-כך מהרה? וכי בגלל שהרופאים קבעו שלא נותר לה לבתו אלא שעות בודדות הוא איבד את תקוותו עד שכבר התחיל לחשוב על קריעה והכנה לברכת דיין האמת!?

(אמר אחרי כך רבי נחום לחבירו כנראה רצה הקב"ה את הקידוש ה' שיש בברכת דיין האמת בשמחה ולכן היתה בתי נוטה למות, וכיון שכבר זכית לדרגה זו מחיים, שוב לא היה צורך בזה וחזרה לאיננה ביה')

מעשה

סיפר לי נכדו של החסיד רבי ניסן פילטישק זצ"ל (מזקני חסידי סטאלין-קארלין בארה"ב עובד ה' בשמחה ובמסירות נפש באמריקא שבמים ההם כפי שהתנהג על ידי החסידים של הרה"ק הבית אהרן מקארלין זיע"א, השפיע רבות על צעירי הצאן והדריכם בדרכי החסידות) מה שאירע עם זקנו ואשר מונח לו בזכרונו כאילו אירע זה רק אתמול: "זקני שכב במיטת חליו והתפתל מיסורים, יסורים כאלה שקשה מאוד לסובלם. פעם נכנסתי אליו בשעה חמש לפנות בוקר ושמעתי אותו מדבר:

הבנה למעשה

"רבינו של עולם! אני כל כולי שלך, הכה בי כמה שאתה חפץ!"

וכשהיה ר' ניסן הולך ברחובה של עיר מיוסר ביסורים נוראים, היה עוצר את העוברים ושבים ואומר להם: "שמעתם מה אמר רבא?! רבא אמר (ברכות ס, ב) כלפי מה שאמר התנא חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה - לא נצרכה אלא לקבוליהו (לקבל את היסורים) בשמחה!"

מעשה

עוד סיפר לי נכדו שבאחד מערבי פסחים ייחדו יום אחד שבו ידיו ויגעילו את שיניו התותבות כדי להכשירן לפסח. באנו ביום המיועד והנה השיניים הלכו לאיבוד. חיפשנו אותן במשך שש שעות רצופות בדירתו הקטנה, חיפשנו ולא מצאנו, וזקני כמעט יצא מכליו בגלל החשש שקינן בלבו שלא יוכל לאכול את הכזית מצה. ניגשתי אליו ושאלתי: "סבא! מה יהיה אם הכזית מצה? איך תוכל לאכול את הכזית מצה בלי שיניים?" זקני הרהר מעט ואז פלט:

הבנה למעשה

"אם ה' רוצה כך שיהיה כך!"

לא עברו דקות אחדות ואף פצח בניגון של שמחה...

ר' ניסן נזכר עם שאלת נכדו שכעת רצון ה' שלא ימצא את שיניו, וכיון שנזכר בכך, נתפזר הענן והשמש חזרה להאיר את הלב... ולא, לא התחיל לשמוח כדי למצוא את שיניו, אלא מפני שהתבטל לרצון ה' ומפני שהבין שהטוב ביותר עבורו כעת הוא שלא ימצא את שיניו!

יעמדו על הברכה על אשר נדב לכם להרים תרומת קודש למען הפצת הגליון

ידידנו הר"ר יוחנן דרוק שליט"א

לרגל נישואי בתו

עב"ג החתן הבחור המופלג

ה"ה נתן עקשטיין ה"ו

בן ידידנו

הר"ר יחיאל מאיר שליט"א

יה"ד שיזכו לנכות בית נאמן לה ולתרומת!

ידידנו הר"ר מרדכי שלמה ברים שליט"א

לרגל נישואי בנו

החתן הבחור המופלג

ה"ה אברהם חיים ה"ו

עב"ג בת הר"ר אברהם יעני

ברזל שליט"א

יה"ד שיזכו לנכות בית נאמן לה ולתרומת!

ידידנו הר"ר אהרן רייכמן שליט"א

לרגל שמחת הולדת

נכדתו

בת לבנו

הר"ר שמעון שליט"א

יה"ד שיזכו לגדלה לתורה לחופה

ולמעט"ט ולראות רוב נחת דקדושה!

זכני לקבל שבתות!

הלומד בשבת - שכרו פי אלף!

מאז ומקדם רצית לנצל את ימי שבתות הקיץ הארוכים לעמול בתורה ולהתמיד בה? אך לא תמיד הצלחת בכך?!

מען שיעורים נפלאים בענין חשיבות לימוד התורה במשך קודש יעמוד לזמין לנצח לעשות את התוכנית. לשמיעת השיעורים:

טלפון ישיר שע"י קול הלשון: 073.295.1337

לגישה ישירה לתקנית תורה לחצו בכניסתכם למערכת כנ"ל, ואח"כ 11143 ובחורו שיעור רצוי.

קול הבינני 072.2577726 - א"א - ארה"ב - 718.686.8300

03.300.0223 - ברטניה - 0204.586.2115

לקבלת הגליון בקביעות
info@machon.com

לתרומות והצעות שיעור. וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו. ניתן לפנות
ישיבת למכון הבינני' בדוא"ר info@machon.com